

razvidno iz Prešernove sklepne gazele: »... tretji bi bil bolj prijatelj Pindarovi odi.« Eden izmed njih je bil najbrž tudi učeni dr. Jakob Zupan. In ker velikemu grškemu vzorniku ni mogel slediti v zanosnem poletu pesniške dikcije in v fantastičnem bogastvu drznih prispodob, ga je skušal posnemati vsaj — v odporu do črke »s«.

Kajetan Gantar

PREŠERNOV »BELŠI«

V Parizini ima Prešeren nekaj nenavadnih komparativov, ki se bijejo z današnjim pravilom o stopnjevanju pridevnikov za barve: Vodè *višnelši* čez in čez, *Erjavši* listje je drevés (izdaja Glonar-Pirjevec, 162), skoz *belši*, ko snegá belóst (167). Dejal bi, da se je vsaj pri zadnjem lahko ravnal po Vodniku, ki je v svoji Pismenosti zapisal, da ima bél primernik »bélši, bélejši, beléji« (41). Že v njegovih LN 1798 (št. 64) beremo: ta kruhovec je belejši, kakor naš pšenični kruh. Po Vodniku je Gollmayerjevo obliko v Sveti maši 1808: ból bel ku sneg Ravnikar (1813) popravil v: belejši kakor sneg (300). Da pa stopnjevanje z obrazilom pri te vrste pridevnikih ni morda samo iz knjíg, ampak je tu pa tam na Gorenjskem še zmerom živo, priča magnetofonski posnetek, ki ga je letos napravil M. Matičetov v Kranjski gori. V pripovedki o kralju Matjažu se tam glasi: vrane so ble črne, krokarji pa še črnej.

Lino Legiša

»MOČ« IN »SILA« PRI PREŠERNU

V domiselni črtici Viharjev sila (str. 187) navaja Kajetan Gantar nekaj citatov iz Prešerna, kako pesnik z besedama sila in moč ponazarja intenzivnost kakega fizičnega, duševnega ali zgodovinskega pojava. Pisec navaja takih primerov enajst, in sicer devet za »silo«, dva pa za »moč«. To me je napotilo, da sem prelistal svoje zapiske iz Prešernovega besedišča. Nekaj tisoč listkov je, ki sem jih v zimskih uricah 1925/1926 napisal na podlagi Pintarjeve ljudske izdaje Prešernovih Poezij (1901) in dodatno iz Žigonove Prešernove čitanke (1922). Po teh zapiskih je Prešeren rabil besedo *moč* v 36, *sila* pa v 25 primerih. Naj le-te navedem v stavčnih zvezah zapovrstjo, kakor se nizajo v Poezijah. Številke značijo stran v omenjeni Pintarjevi izdaji iz l. 1901.

Moč: (misli) repetnic razpeti pred nimajo moči 6; pred ni moč te pozabit' 9; ver'vat' v tebe moč mi ni 12; ne straši moč viharja 14; vzamejo v sebe ga njene (zemlje) moči 22; vodi mi — noge z močjo neznano 33; s celo močjo se v véslo vpre 63; zakriti jeze ni ti moč ljudem 98; al je moč na prvi próstor jo posaditi, moč ji prvo čast skazáti 99; dragi taka moč je čezme dana 104; iskra — vgasnit' se ne dá z močjo nobéno 108; jim moč so dale rasti neveselo 117, 118 in 123 (v Sonetnem vencu); bi blizu tebe dobile moč kvišku rasti poezij cvetlice 120; préd ko vgasnila smrt moč plamena 124; stori svetila moč — da luna jih ko sonce ne razžali 128; brez té moči — se v njih le tvôja cena razodeva 128; hrast — naenkrate ne 'zgubi moči poprešne 139; ki ga na tlá teledi tvôja moč gromeča 139; tje, kamor moč pregánjavcev ne seže 141; Valjhun tam s celo jih močjo objame 147; ko svôjjo moč najbólj vihar razklada 147; mreže, ki v njih drži nas upa moč golj'fiva 149; rôka — zadržana ji od moči neznane 151; zmage večno slavo, ak bi, da jo doséči moč je, sodil 152; ne mčč, ne moč gradú trdnjave bogov ne more rešit' 153; ljubézni se braniš, nje môči si kós 173; péšat' vidim tvôjo moč 176; zlodí ima mánj zató moči 185; da brez moči bi noč b'la huda 199; če v taki môči dálj trpé 205; več ne bo ga moč sprostiti 205; ob moč pokoršč'na njih, nje ukáz 210; poskúsi, da ti odpústi in te odvéže, če je moč 212.

Sila: Sila spomina (naslov pesmi) 10; obraz mili tvoj po sili mi je vedno préd očmi 4; mène po sili pomnila boš ti do zadnjega dne 11; zdaj mólit' več ni sila 45; odšla si trupla sili 54; po sili v soldate bil je vzét 68; Minérve nič ne prašaj, poj po sili 79; kogá za silo nam v bukvah jêzik svoj imeti brani 82; solzé ne, ki teko iz njih (oči) po sili 86; 'zučé nas v starjih letih časov sile 89; kar niso jih zatrlé časov sile 116; ur tèmnih so zatirale jih sile 118, 119 in 123 (v Sonetnem vencu); samó njo bogajo viharjev sile 121; roké po sili njé ime pisale 131; ko je viharjev sila prevelika 132; ne zapusti nobéden ga v ti sili 147;